

GÖTEBORGS 8:E BAPTISTFÖRSAMLING

ATT AVSLÖJA MÖRKRET

Efesierbrevet 5:11-14 • Predikan G8B 2023-02-12 (Fågelbergskyrkan) • Johnny Lithell

INLEDNING

När vi nu kommer tillbaka till vår genomgång av Efesierbrevet kommer vi in mitt i ett argument som Paulus ger. Hans övergripande argumentation är att församlingen, i ljuset av all den lära han lagt fram i de tre första kapitlen i Efesierbrevet, ska leva värdigt sin kallelse. Argumentet handlar om att de ska påminnas om vilka de en gång varit och sedan vilka de nu är genom Guds nåd och så leva så som de personer som de egentligen är. I det fjärde kapitlet har Paulus börjat använda terminologin av att lägga bort den gamla människan, ungefär som en klädnad man tar av sig och istället klä i sig den nya människan. Och så fortsätter han att ge exempel på hur det här ser ut i praktiken. Han ställer upp olika kontraster: sluta att ljuga och börja tala sanning, och så vidare.

I den förra predikan tittade vi på verserna 8-10 och såg på jämförelsen Paulus sätter upp där mellan att vara ljus och mörker. Och även om jag inte ska säga allt vad jag sa förra gången måste jag ändå repetera lite eftersom det är samma argument som fortsätter i den text vi ska titta på idag.

Nu kanske du tänker att det här låter väldigt torrt. Att titta på texter och repetera och förstå argument. Men ge inte upp än! Paulus slösar inte ett ord på trams, tvärtom, han talar om saker som är så allvarliga att det är svårt att föreställa sig något som skulle kunna ha större betydelse för våra liv, oavsett om du är kristen eller inte. Han talar om evigt liv och evig död. Om han har fel kan du förstås vifta bort det som ömkansvärd dårskap, men om den här texten är Guds ord – ja, då gör vi klokt i att lyssna på den så noga vi kan eftersom den ger vägledning som har med allas våra liv att göra.

Vi såg förra gången att Paulus i vers 8 sätter upp kontrasten mellan ljus och mörker. Det är en kontrast som återkommer ganska ofta i Bibeln, så ofta att det är lätt att missa hur skarpt det här budskapet är. Paulus påstår att den som inte är kristen är mörker. Inte en oskyldig person som råkat vandra vilse och hamnat i mörker, nej han *är* mörker.

Förra gången sade jag att när Bibeln talar om ljus och mörker så är det i lite olika bemärkelser: ofta är det i en intellektuell aspekt och i en moralisk aspekt. Men man kan också knyta olika bibliska teman till mörkret. Mörkret representerar människans fördärv, det vill säga hennes tillstånd i synd. Det representerar människans självbedrägeri, att hennes förstånd är förmörkat. Dessa båda kan vi knyta till en moralisk kategori och en intellektuell kategori. Men vi kan också i i Bibeltexterna att mörkret förknippas med död. Och vidare förknippas det med helvetet. Jesus talar om ”mörket utanför, där man ska gråta och skära tänder”.

Poängen med att använda ljus och mörker är hur exklusiva de är. De är oförenliga. De är varandras motsatser. Och Bibeln säger alltså att när vi blir kristna går vi från mörker till Guds underbara ljus. Det är en total förvandling. Tidigare var vi döda, på väg mot Guds vrede och evigt fördärv. Men nu är vi ljus på grund av Kristus. Att vara kristen är alltså inte en gradvis förbättring av det gamla livet. Nej, det är att få en ny natur, ett nytt hjärta. Det är en helt ny människa.

Det går att tala om på så många olika sätt, men jag tror att man skulle kunna koka ner allting till att säga att när Jesus Kristus frälser en människa så inte bara förklarar han henne rättfärdig och förlåter hennes synder på grund av vad han gjort för henne, nej, han förvandlar henne. Han för henne ut ur mörkret och in i sitt underbara ljus. Han förändrar henne inifrån och ut.

Det betyder inte att vi automatiskt slutar att göra allting vi gör fel. Alla kristna kämpar med synd. Men det betyder att vi har förändrats i grunden av vår varelse. Hur märker man den förändringen? Jag tror att man kan sammanfatta det med att säga att vi har insett att den här världen eller våra liv i den här världen inte ytterst sett handlar om oss, utan om Gud och hans ära. Vårt nya jag – vår nya människa – har sett att vår djupaste mening och tillfredsställelse inte finns i att få allting att handla om oss själva utan snarare i honom som är den första och den sista, början och slutet, den som har skapat hela universum och den till vilken hela universum är skapat. Vi ser att vi har en Gud som är stor nog att verkligen tillbe, att han är obeskrivlig i sin helighet och sitt majestät.

Så när vi avcentrerar oss själva och istället vänder oss till honom så finner vi, ironiskt nog, att i honom finns all den tillfredsställelse och glädje vi någonsin längtat efter. Vi ser att i honom finns en oändlig källa till liv och kraft och uppfyllelse.

Den här rörelsen, att vi går från att i grunden av våra liv vara upptagna av oss själva och ha Gud som ett fritidsintresse, till att i grunden av våra liv vara upptagna av Gud och låta allting annat få sin plats i ljuset av det – den rörelsen är värd att hålla i minnet både när vi funderar på vårt eget lärjungaskap och när vi funderar på hur vi utformar våra församlingar.

Om du vill växa som kristen – sluta att vara så upptagen av dina egna problem och lyft din blick till Gud. Han är grunden för allting. Han är ingenting du sysslar med under vissa tider i veckan. Han är ditt liv!

Det får i sin tur konsekvenser för hur vi utformar våra församlingar. I tidigare församlingar jag varit med i har man talat mycket om församlingen som ett sorts företag som måste fundera i termer av målgrupper och som ska möta de här målgruppernas behov. De de vill ha, det ska vi erbjuda, tänker man. Men det finns flera förödande problem med ett sådant tänkesätt. Det går inte att föra människor från att vara självcentrerade till att vara Gudscentrerade genom att vara självcentrerad. Nej, både som enskilda lärjungar och som församling måste vi först och främst vara upptagna av Gud i all hans härlighet, och så kommer allt det andra att ge sig. Det är när vi lever för honom och för hans ära som vi kommer att se att våra liv verkligen fylls av mening och tillfredsställelse.

Nåväl, Paulus lyfter alltså än en gång fram skillnaden mellan den som är kristen och den som inte är det. Det är som skillnaden mellan ljus och mörker. Sedan ger han i den elfte versen ett uppmaning. Han säger,

Efesierbrevet 5:11 (SFB-15)

”Var inte delaktiga i mörkrets ofrukbara gärningar utan avslöja dem i stället.

Det är en uppmaning som handlar om hur den som är ljus ska förhålla sig till den som är mörker. Det är både en defensiv strategi och en offensiv strategi. Det är vad resten av predikan kommer att handla om. Det blir tre punkter. Jag kallar den första punkten ”att inte vara delaktig i mörkret”. Där har vi den defensiva strategin. Den andra punkten heter ”att avslöja mörkret” och där börjar vi titta på den offensiva strategin. Den tredje punkten utgår från vers 14. Jag kallar den för ”Kristus ska lysa”.

I. ATT INTE VARA DELAKTIG I MÖRKRET

Vi börjar med den defensiva i strategin. Paulus säger i den 11:e versen att vi inte ska vara delaktiga i mörkrets ofrukbara gärningar. Vad kan det betyda?

Det väcker frågan vilken attityd kristna borde ha till det mörker som omger oss.

Under vissa tider i historien har det varit väldigt populärt att gå i kloster. Att helt och hållet isolera sig från omvärlden och skapa en skyddad miljö där man har minimerat risken att ta intryck av världsliga element. Det är en tanke som rånar evangeliet på en av dess stora segrar, nämligen att det ger oss kraft att leva ett nytt liv i den värld där vi tidigare var. Jesus ger sin församling verktyg att vara ett salt *i* världen, ingenstans uppmanar han församlingen att lämna världen.

Det här illustreras i händelsen i Markus 5, när Jesus och lärjungarna kom till gerasenernas område öster om Galileiska sjön. Där träffade de på en man som var besatt av en ond ande. Jesus drev ut anden och mannen kom till sina sinnen. När de sedan skulle gå därifrån kom mannen och bad att få följa med, men Jesus sa, "Gå hem till de dina och berätta för dem om allt som Herren har gjort med dig och hur han förbarmat sig över dig." (Mark 5:19) Det är lätt att förstå att mannen gärna ville följa med Jesus. Tänk att få möjlighet att gå och lyssna på honom, vad mycket man skulle kunna lära sig. Men Jesus sände tillbaka mannen så att han skulle kunna berätta för de andra.

Det är det kristna livet! Vi behöver inte återskapa en kultur från 600-talet eller 100-talet, eftersom evangeliet inte är bundet av kulturen. Vi behöver inte isolera oss, nej, Jesus sänder oss med det budskap som kan förändra vem som helst.

Men vad menar då Paulus i den 11:e versen? Han talar på liknande sätt både i den tredje och den sjunde versen. Det handlar om en defensiv strategi i hur vi ska förhålla oss till synd. Det första vi måste förstå i kampen mot synden är vilken fruktansvärd och förödande kraft det är. Om vi inte kämpar mot synden, om vi hellre behåller vår synd än lever våra liv i lydnad till Kristus så kommer vår synd att föra oss till helvetet. Därför måste vi ser allvaret i det och förhålla oss till synden med största möjliga varsamhet.

Den elfte versen säger att vi inte ens ska visa ett intresse för den. Det är precis vad Psalm 1 talar om. Den säger, ”salig är den som inte följer de gudlösas råd”. Det är det första vi måste undvika eftersom de gudlösa inte har Gud som centrum i sina liv, utan de kommer att dra oss in i den människocentrerade livsstilen igen. Men psalmen fortsätter. Det andra den säger är, ”[salig den] som inte går in på syndares väg”. Det handlar om att inte följa deras livsstil. Inte ens gå lite grann vid sidan om. Inte heller att ge någon sorts sanktion till deras livsstil. Sedan den tredje saken psalmen säger, ”[salig den som] sitter bland föraktare”. Det vill säga,

vi ska inte ens visa intresse för de saker som de saluför. Nej, var inte delaktiga i mörkrets ofrukta gärningar!

Men finns det då något annat för oss att göra än att bli munkar och nunnor allihopa? Det är en bra fråga, det verkar nästan som att det är det Paulus säger. Men låt oss titta på 1 Korinthierbrevet 5. Det är ett kapitel som handlar om församlingsdisciplin. Det är en man i församlingen som begår en sexuell synd och Paulus säger i den nionde versen,

1 Korinthierbrevet 5:9-11 (SFB-15)

«I mitt brev till er skrev jag att ni inte ska umgås med sexuellt omoraliska människor. «Jag jag menade inte alla omoraliska här i världen, inte alla giriga och utsugare och avgudadyrkare. Annars hade ni behövt lämna världen! «Men nu skriver jag till er att ni inte ska umgås med den som kallar sig broder och är sexuellt omoralisk, girig, avgudadyrkare, förtalare, drinkare eller utsugare.

Det verkar helt självklart för Paulus att han inte säger till församlingen att de måste lämna världen. Eftersom vi som kristna ska vara världens ljus och jordens salt och genom att människor hör våra ord och ser vår kärlek till varandra ska världen komma till tro på Jesus. Om inte vi går till världen och predikar för dem, vem ska annars göra det? Om vi har evangeliet som är nyckeln för att människor ska kunna rädda sig undan den kommande vreden, vilka är vi att hålla detta evangelium borta från dem som så desperat behöver höra?

Nej, en mer balanserad hållning vore att ta Jesus själv som föredöme. Han umgicks med syndare utan att avvisa dem. Men han gjorde det utan att synda själv. Det går att möta och umgås med människor av en helt annan livsstil utan att attraheras av vad de gör. Så låt oss ta synden i våra egna liv på allvar, men utan att det för den sakens skull innebär att vi isolerar oss från den värld som är i förtvivlat behov att höra om allt som Herren gjort med oss och hur han har förbarmat sig över oss.

II. ATT AVSLÖJA MÖRKRET

Nästa punkt: ”att avslöja mörkret”. Paulus fortsätter versen med att säga

Efesierbrevet 5:11 (SFB-15)

«[Var inte delaktiga i mörkrets ofrukta gärningar] utan avslöja dem i stället.

Det är ett intressant ord, det som översätts till ”avslöja”. Det handlar om att övertyga, att lägga fram bevis, att övertyga genom att bidra med insikt och förståelse. Det måste alltså innebära att även om vi ska ta synden på största allvar kan vi inte springa och gömma oss. Nej, vi engagerar oss offensivt.

Men hur? Jag vill ge tre förslag:

1. Avslöja med evangeliet

För det första: avslöja med evangeliet. Om vi ska möta omvärlden på ett meningsfullt sätt är det här nästan det enda verktyg vi har. Att avslöja mörkrets ofrukta gärningar med evangeliet börjar med att visa att mörkrets ofrukta gärningar leder till fördärvet. Att helvetet är en verklighet och att den här personens livsstil kommer att kosta honom allt. Han måste förstå att han är mörker.

Men det stannar förstås inte där, utan det fortsätter att hålla fram det eviga hoppet i Jesus Kristus. Han kom inte för att bli betjänad utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många. Om du omvänder dig och sätter din förtröstan till honom kommer du att förenas med honom och få del i hans eviga liv. Det förändrar allt. Så låt oss aldrig tröttna på att avslöja mörkrets gärningar med de goda nyheterna om Jesus Kristus. Och om du behöver hjälp, om du inte vet vad du ska säga, kom till någon av oss som är pastorer i församlingen eller ta tag i någon annan av församlingens medlemmar och be att få prata om det så tränar vi dig gärna.

2. Avslöja i församlingen

Det andra sättet att engagera oss offensivt är att avslöja synden i vår församling, det vill säga att göra exakt det Paulus uppmanar församlingen i Korint att göra i Första Korinthierbrevets femte kapitel. Där jämför han synden vid en surdeg som, om den inte rensas bort, snart kommer att genomsyra hela degen. Kära vänner, synd dödar församlingar. Om församlingen inte tar synd på allvar kommer vi att upphöra att vara en biblisk församling och istället förvandlas till en sorts gemenskapsklubb som vittnar falskt om vem Gud är.

Nej, vi måste kämpa mot synden i församlingen, inte bara för vår skull utan också för världens skull, så att människor utifrån kan se hur en evangeliets gemenskap fungerar.

3. Avslöja med ditt liv

För det tredje: avslöja mörkrets ofruktsamma gärningar med din livsstil. Om du har Gud i centrum för ditt liv, om du lever för att ära och njuta av honom, om du tar kampen mot synden på allvar så kommer det att innebära att du *inte* kommer att göra vissa saker som världen runt omkring dig gör. Och det kommer att innebära att du *gör* vissa saker som världen runt omkring dig *inte* gör. Det kommer att finnas något annorlunda över ditt liv eftersom vi lever i en självupptagen kultur.

Till exempel: söndagen kommer inte vara ännu en ledig dag för dig, ungefär som lördagen. Nej, söndagen kommer att vara en dag i veckan som är avsatt för gemensam tillbedjan med din församling och för vila. Du kommer att göra planer utifrån församlingens sammankomster och inte utifrån om du har trädgårdsarbete att göra eller om du behöver en extra dag att plugga.

En annan sak är en lokal församling: du kommer att vara inbyggd i en gemenskap med bröder och systrar som på många sätt är ännu närmre än dina biologiska familjemedlemmar. Du kommer att vara emotionellt engagerad i deras väl och du kommer att ägna en stor del av din tid åt att be specifikt för dessa personer. Du kommer att ägna tid åt att träffa dem för att uppmuntra dem på olika sätt, troligtvis mer tid än någon annan vän eller släkting.

En tredje sak som kommer att vara annorlunda är hur du förhåller dig till pengar. Du kommer att regelbundet kämpa för att bryta pengarnas makt över ditt liv genom att öva dig i generositet.

Allt det här, och jag skulle kunna nämna mycket mer, allt det här är exempel på en kristen livsstil som är i det närmaste obegriplig för någon som inte är kristen. Dessutom kan det hända att vissa blir ordentligt provocerade, särskilt personer som gärna kallar sig kristna men som inte äger den verklighet det innebär att ha förts från mörker till ljus. De kommer att tycka att du är en galning, en fanatiker som slösar bort ditt liv. Och de kommer att känna sig hotade eftersom deras egen livsstil kommer fram i ljuset.

* * *

Så – där har vi en defensiv strategi i att inte vara delaktig mörkrets ofruktbara gärningar, men ändå inte dra sig undan utan engagera med en offensiv strategi i att kasta ljus med evangeliet, att kämpa mot synden i församlingen och att leva en annorlunda livsstil.

III. KRISTUS SKA LYSA

Nu går vi till den tredje punkten och här skulle jag vilja göra ett litet hopp i texten till den 14:e versen. Här citerar Paulus en text, kanske en sång som har flera anspelningar till texter i Jesaja. Han säger,

Efesierbrevet 5:14 (SFB-98)
14[...]
"Vakna, du som sover.
Stå upp från de döda,
och Kristus ska lysa över dig."

När synden väl har blivit avslöjad är detta en uppmaning till syndaren att omvända sig till Kristus. Det är en uppmaning att bli ett ljusets barn. Det är en fortsättning på resonemanget att avslöja mörkret med evangeliet. Det är vårt viktigaste verktyg, både för vår egen skull och för andras skull. Därför att den här lilla sången handlar om Kristus.

Det för tankarna till det sista brevet vi har bevarat från aposteln Paulus. Andra Timotheosbrevet. Här står Paulus inför döden och man känner genom hela brevet hur ödesmättat det är. Det handlar mycket om lidande och det är tydligt att Paulus ger instruktioner som verkar vara hans sista ord till sin älskade broder och vän.

I 2 Tim 2:8 kommer en uppmaning som man kan tycka är lite udda. Han säger,

2 Timotheosbrevet 2:8 (SFB-15)
*Tänk på Jesus Kristus, som är uppstånden från de döda och född av Davids ätt enligt evangeliet jag predikar.

Är det inte märkligt? Vi vet ganska mycket om Timotheos. Vi vet att han var ung (1 Tim 4:12), att han kände till Skrifterna sedan barndomen (2 Tim 3:15), han var Paulus lärjunge (1 Tim 1:2) han var begåvad (1 Tim 4:13), att han var gudfruktig (1 Tim 6:11), att han var en predikant (2 Tim 4:2), att han var en evangelist (2 Tim 4:5), att han var en missionär som reste med Paulus (Apg 16) och troligtvis också att han fängslades på grund av sitt vittnesbörd (Hebr 13). När vi lägger allt detta samman, måste vi ställa frågan: hur kan någon som var allt detta – som kände Skrifterna, Paulus lärjunge, begåvad, gudfruktig, predikant, evangelist och missionär som dessutom behövde lida för sitt vittnesbörds skull – hur kan någon som var allt detta behöva uppmaningen att tänka på Jesus Kristus?

Kanske var det på grund av hans lidande. För lidandet förstärker vår naturliga tendens att glömma Gud. När vi lider är det så lätt att vi tar bort blicken från Gud och istället fixerar den vid det onda vi upplever. Ungefär som Petrus som gick på vattnet mitt i stormen. Men när vågorna skrämde honom tog han bort blicken från Jesus och sjönk ner i självömkans och förtvivlans svarta vatten.

Så Paulus uppmanar Timotheos att tänka, eller att komma ihåg. Det är ett aktivt verb. Det handlar inte bara om att inte glömma bort, utan om att aktivera sitt sinne så att minnet hålls

levande. Paulus uppmanar Timotheos att fixera sitt sinne på Jesus. Så vad är det han ska komma ihåg? Vad ska vi komma ihåg?

Kom ihåg hans person. Han är Guds evigt Enfödde Son, över allting, Gud, prisad i evighet, amen. (Rom 9:5). Han är Ordet, som i begynnelsen var hos Gud och var Gud. Han är av samma väsen som Fadern. Att allt som kan sägas om Faderns gudomliga natur kan också sägas om Sonens gudomliga natur. Han är oändlig i varande och fullkomlighet, oföränderlig, oändlig, evig, ofattbar, allsmäktig, allvis, trefalt helig, den som verkar allting enligt sin oföränderliga och eviga vilja, till sin egen ära. Oändligt kärleksfull, nådefull, tålmodig och överflödande i godhet och sanning.

Dessa saker är sanna om Gud Fadern och de är lika sanna om Gud Sonen. Tänk på hans person.

Tänk på hans evighet. Han började inte existera i Marias livmoder utan han är Gud, från evighet till evighet. Som Jesus bad i Johannes 17:5, ”Fader, förhärliga nu mig med den härlighet som jag hade hos dig innan världen var till.” Kom ihåg hans evighet.

Tänk på hans fullkomliga liv. Han uppfyllde Guds lag i fullkomlighet. Varje tanke han tänkte var fri från synd och varje ord han talade var fritt från synd. Och varje gärning han gjorde var fri från synd. ”Han hade inte begått någon synd, och svek fanns inte i hans mun.” (1 Petr 2:22). Tänk på hans fullkomliga liv.

Tänk på hans ställföreträdande död. Hängande på korset bar han den fulla vikten av Guds vrede mot synden. Han lade ner sitt liv som en ställföreträdare för alla de som förtröstar på honom, inklusive dig. Han bar våra synder i sin kropp på korsets stam och Gud skonade sin egen Son utan utlämnade honom för oss alla (Rom 8:32). Tänk på den gode herden som lade ner sitt liv för fåren. Tänk på hans ställföreträdande död.

Tänk på hans uppståndelse, att han inte stannade kvar i graven utan uppstod från de döda på tredje dagen. Jesus lever idag. Han besegrade Satan och synden och döden. Han utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull (Rom 4:25). Han har gjort slut på döden och fört liv och odödlighet fram i ljuset genom evangelium (2 Tim 1:10). Kom ihåg hans uppståndelse.

När du frestas att synda, tänk på att han själv har lidit och blivit frestad, och därför kan han hjälpa dem som frestas (Hebr 2:18). När du har fallit i synd, tänk på Jesus Kristus, att vi har en advokat som för vår talan inför Fadern, Jesus Kristus som är rättfärdig och som är försoningen för våra synder (1 Joh 2:1-2). När du är nedslagen, tänk på honom som sade, ”I världen får ni lida, men var vid gott mod. Jag har övervunnit världen.” (Joh 16:33) När du är sjuk, tänk på honom som har makt att lägga allting under sig, och att han ska förvandla vår bräckliga kropp så att den blir lik den kropp han har i sin härlighet (Fil 3:21). När du är frisk, tänk på Jesus Kristus och tacka honom som den spetälske som blev frisk och återvände för att tacka honom. Om du kämpar med ekonomin, tänk på Jesus Kristus som sade ”Se på korparna. De varken sår eller skördar, de har varken förråd eller lada, och ändå föder Gud dem. Hur mycket mer värda är inte ni än fåglarna?”

Om du känner oro när du ser att lärjungaskapet kostar hela ditt gamla liv? Tänk på Jesus Kristus, som sa ”jag är med er alla dagar till tidens slut.”

Du behöver inte vara orolig. Vi talar om Jesus! Han är Sonen som evigt åtnjuter Faderns kärlek. Den som skapar universum. Den som uppfyller profetior. Den som uppfyller lagen. Den som bekräftar Guds ord som sanning. Han är ödmjuk och mild. Han bär vår synd och dör i vårt ställe, men han övervinner döden och besestrar graven och vinner frälsning åt alla oss som sätter vårt hopp till honom. Han är den som svarar på bön, han ödmjukar de stolta och upphöjer de ödmjuka. Han bevarar alla de som Fadern har gett honom och han ska återvända i härlighet. Han ska hålla dom och skipa rättvisa, han ska förgöra Satan och föra sitt folk in i evig glädje.

AVSLUTNING

Kära vänner det är denna Kristus som ska lysa över oss. Så låt oss vakna! Låt oss komma ihåg vilka vi är och leva det liv han gett oss att leva. Låt oss upphöra att leva för oss själva, helt uppslukade av våra egna behov och istället förundras över Guds storhet och nåd, och leva våra liv där Guds ära är vårt högsta goda.